

Merleau-Ponty - *Fenomenologia perceptiei*

In investigatiile din *Fenomenologia perceptiei*, Ponty defineste fenomenologia ca studiu al esentelor, incluzand aici si studiul perceptiei si al constiintei. Fenomenologia este o metoda de descriere a naturii contactului nostru perceptiv cu lumea, furnizand o descriere directa a experientei umane.

Perceptia este fundalul experientei care orienteaza orice actiune constienta. Lumea este un camp al perceptiilor iar constiinta umana atribuie sensuri lumii, astfel ca nu ne putem separa de perceptiile noastre asupra lumii.

Merleau-Ponty argumenteaza ca atat empirismul cat si rationalismul traditional nu pot realiza o descriere adecvata a perceptiei si de aceea nu pot intemeia o fenomenologie a perceptiei. Empirismul pastreaza experienta ca sursa primara a cunoasterii, cunoasterea fiind derivata din perceptiile senzoriale, in timp ce rationalismul propune ratiunea ca prima sursa a cunoasterii, astfel ca cunoasterea nu depinde de perceptiile senzoriale. Ponty spune ca empirismul traditional nu explica cum natura constiintei determina perceptiile noastre, asa cum nici rationalismul traditional nu explica cum natura perceptiilor noastre determina constiinta.

Perceptia poate fi structurata de asociatii si poate fi focalizata de atentie. Atentia in sine nu creeaza orice perceptie dar poate fi directionata catre orice aspect al campului perceptiv. Atentia poate ingadui constiintei perceptive sa se structureze in reflectie asupra unei teme. Merleau-Ponty explica ca judecata poate fi definita ca perceptie a legaturilor directe dintre obiectele perceptiei, sau poate fi o interpretare logica a semnificatiilor ce apartin perceptiilor senzoriale. Judecata nu este insa nici activitate logica pura si nici activitate senzoriala pura. Ea transcende si ratiunea si experienta pura, pentru ca constiinta este un proces care include in acelasi timp si senzorialul si rationalul.

Experienta este reflectiva si nereflectiva. Experienta nereflectiva poate fi o cunoasterea a unei subsecvente a reflectiei, in timp ce reflectia este constientizare interioara a experientei, este o alta modalitate de a intelege si a structura

Fenomenologia perceptiei

experienta. Reflectia poate fi focalizata pe diferitele segmente ale campului perceptiv. Dupa Merleau-Ponty obiectele perceptiei prezinta un orizont interior in constiinta si un altul exterior in lumea externa. Aceasta structurare permite distinctiile individuale ale obiectelor, unele fata de altele in timp si spatiu.

Perceptia este un sistem al semnificatiilor prin care un obiect fenomenal este recunoscut. Intentiile persoanei care percepe obiectul sunt reflectate in campul in care obiectele fenomenale exista. Ponty arata ca constiinta nu prezinta doar o functie reprezentativa, ci este o activitate de proiectare care desfasoara date senzoriale dincolo de specificul semnificatiei, pe care le foloseste ca expresii si actiuni spontane. Astfel, corpul uman este un spatiu expresiv care contribuie intelegerea actiunilor individuale. Corpul este de asemenea originea expresivitatii miscarii si este un mediu pentru perceptiile asupra lumii. Ponty considera ca existenta si substanta se presupun una pe cealalta. Substanta exprima existenta, iar existenta se realizeaza prin intermediul substantei. Existenta si substanta se exprima dual una prin cealalta.

Pentru Ponty gandirea precede discursul, discurs care este o modalitate a gandirii. Gandurile care nu pot exprimate sunt temporal inconstiente, iar cele care pot fi exprimate devin constiente, insa noi putem face constiente ganduri inainte de a fi exprimate. Discursul poate exprima gandurile unei persoane care vorbeste, iar ascultatorul recepteaza gandurile ca sunete ale cuvintelor vorbite. Gandurile exista prin discurs, iar discursul este existenta externa a gandurilor in contextul puterii de semnificatie pe care o posedam. Existenta este o conditie care include existenta fiintelor constiente si a lucrurilor neconstiente. Experienta corpului este mod ambiguu de existenta pentru ca ideea de corp nu poate fi separata de experienta corpului si pentru ca mintea si corpul nu poate fi separata ca subiect si obiect.

Am vazut ca orice senzatie exista intr-un camp senzorial. Conceptul de camp senzorial implica toate sensurile spatialitatii si toate obiectele senzoriale care ocupa acest spatiu. Orice obiect care este perceptut exista intr-un camp al altui obiect care nu este perceptut. Orice senzatie perceptiva exista intr-un camp al altei senzatii perceptive care nu este simultana cu perceptia subiectului. Spatiul defineste forma experientei externe la fel ca succesiunea fizica in care obiectele externe sunt aranjate. Relatiile dintre obiectele in

Fenomenologia perceptiei

spatiu sunt revelate de experienta perceptiva a subiectului care este prezenta in timp si spatiu. Spatiul este modificat si restructurat in timp.

Memoria este capacitatea de a recunoaste trecutul si de a produce schimbari la nivelul perceptiilor. Perceptiile pot fi adevarate sau false. O iluzie poate fi o falsa perceptie asa cum o halucinatia poate fi o perceptie pentru care nu exista o cauza stimulativa in lumea externa.

In incheiere Merleau-Ponty defineste libertatea ca un mod al constiintei in care actiunile personale pot fi alese in interiorul campului de posibilitati. Libertatea este intotdeauna prezenta in situatie, cu exceptia cazului in care ne pierdem propria fiinta in situatie. Libertatea este modul *de a-fi-in-lume* care ne permite sa ne transcendem pe noi insine.

BIBLIOGRAFIE:

1. McClamrock, Ron, Notes on the Introduction to *The Phenomenology of Perception*, Spring 1990.

2 Merleau-Ponty, Maurice, *Fenomenologia perceptiei*, Aion, Oradea, 1999.